

UNDERVISNINGS- MATERIALE

Til dansklæreren:

Fagområder, som berøres i dette materiale

Skønlitteratur – Folkeeventyr (grønlandske) | Skønlitteratur – Sangtekst
Idee til opgivelser til pensum til afgangseksamen | Kreativ AI-opgave til eleverne

APPENDIKS TIL
MUSIK (VALGFAG)

Brug før / efter skolekoncert med

SOUND OF THE DAMNED

Levende
Musik i Skolen

LYDEN AF GRØNLAND I DAG

Lyden af Grønland i dag

Dette materiale er udarbejdet af Levende Musik i Skolen (LMS). For at sikre den grønlandske stemme i produktionen af materialet har LMS lagt stor vægt på at have et tæt samarbejde med Arctic Sounds Management – Laura Lennert Jensen, Jacob Froberg og Simon Bekker. Udviklingen af materialet er støttet af Undervisningsministeriets pulje til udarbejdelse og udbredelse af undervisningsmaterialer om det nutidige færøske og grønlandske samfund. Formålet med puljen er at fremme børn og unges kendskab til det nutidige færøske og grønlandske samfund og via øget kendskab medvirke til at reducere fordomme om det grønlandske og færøske folk. Det ønsker LMS at gøre via koncerter og mødet med grønlandske kunstnere samt tilhørende undervisningsmaterialer. Formålet med forløbet er at give eleverne et nuanceret indblik i og forståelse for de mekanismer, der er på spil i relationen mellem Grønland og Danmark.

Med undervisningsmaterialet ønsker LMS at bidrage til at styrke de danske læreres vidensgrundlag, så de kan formidle et nuanceret og aktuelt billede af den nutidige grønlandske kultur til deres elever. Materialet har til formål at understøtte en mere opdateret forståelse og dermed imødegå eventuelle forenkledte forestillinger, bias eller manglende kendskab, som kan forekomme i forbindelse med viden om Grønland og grønlandere.

Den levende musik og det fysiske møde mellem skoleelever og musikere skal være med til at give en stærk og autentisk oplevelse og være med til at bygge bro, skabe fællesskab og forståelse på tværs af kulturelle forskelle. Koncerten og undervisningsmaterialet vil kunne fungere som en åbning og motivation for at opsøge mere viden om emnet.

De medvirkende grønlandske musikere er Sound of the Damned, Tarrak og Nuka Alice, som alle har tilhørende undervisningsmateriale. Dertil er der et særskilt og differentieret materiale under udvikling, som kan benyttes uden koncertoplevelserne. Materialet til koncerterne skal kunne bruges før og/eller efter koncerten, mens det generiske materiale løbende kan indgå i årsplanlægningen, som det passer den enkelte lærer.

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Levende
Musik i Skolen

INDHOLD

4 Sådan bruges materialet

6 Obligatorisk forberedelse

11 Undervisningsmateriale DANSK

12 Fælles Mål

13 Til dansklæreren

15 Sagn, myter og selvforståelse (elevark)

16 Det grønlandske sagn- og mytiske univers (elevark)

17 Myten om Aningaaq og Maliina (elevark)

20 Sagnet om Kaassassuk (elevark)

24 Inuk Uumarit
– Menneske vågn op! (elevark)

27 Lav en koncertplakat til
Sound of the Damned (elevark)

30 Undervisningsmateriale MUSIK (VALGFAG)

31 Fælles Mål

32 Til musiklæreren

33 Dødsmetal som genre (elevark)

34 Formanalyse (elevark)

37 Forventnings- og oplevelseskort
(elevark)

41 Praktisk info om koncerten

42 Til kontaktlæreren

43 Praktiske oplysninger

44 Koncertplakat

Foto: Pani Enequist

MUSIKEKSEMPEL PÅ LMS.DK

1. Inuk Uummarit
2. Fortællingen om Aningaaq og Maliina
3. Fortællingen om Kaassassuk

[GÅ TIL LMS.DK →](#)

Se 'Til kontaktlæreren' på side 42

bit.ly/4q2KWkx

**DERUDOVER ER DER AKTIVE LINKS
TIL LYD OG VIDEO I MATERIALET.**

Forsidefoto: Pani Enequist

SÅDAN BRUGES MATERIALET

Materialet er sammensat, så du kan plukke de opgaver, I har tid til, eller bruge et af de forløb, vi skitserer herunder – men husk den obligatoriske forberedelse, som sikrer, at elever og lærere er godt klædt på til koncerten med 'Sound Of The Damned'. **OBS:** Koncerten foregår på engelsk.

OBLIGATORISK FORBEREDELSE

1 time

Den obligatoriske forberedelse sigter på at give eleverne en god forforståelse af koncerten.

Eleverne møder gruppen i to videoer, hvor gruppen dels svarer på nogle spørgsmål om sig selv og deres musik, dels viser en 'behind the scenes'-video, så eleverne kan få indtryk af, hvor meget forberedelse en koncert kræver. Denne video er optaget under festivalen Arctic Sounds 2025.

Eleverne får et indtryk af det grønlandske sprog via en 'video-ordbog' og en podcast, hvor unge grønlandere fortæller om deres forhold til henholdsvis grønlandsk og dansk. Eleverne får facts om Grønland i 18 punkter. En del af punkterne kan bruges som udgangspunkt for klassesamtaler eller et egentligt emnearbejde.

- Præsentation af gruppen i 2 videoer – se s. 6.
- Det grønlandske sprog – se s. 7.
- Facts om Grønland – se s. 9.

DANSK

6-8 timer

Den oprindelige grønlandske inuit-religion er spækket med mytiske figurer og spændende sagnfortællinger – fortællinger, som har en vigtig rolle i det grønlandske folks selvforståelse, selv den dag i dag. I dette forløb skal eleverne arbejde med to grønlandske fortællinger, læse og arbejde analytisk med en af bandets tekster og slutte forløbet af med en kreativ opgave, hvor de med hjælp fra AI skal bruge deres nye viden om Grønland og bandet til at lave en koncertplakat til Sound of the Damned.

Det er muligt at plukke i materialet og bruge de dele, som I har tid til.

- Til dansklæreren – se s. 13.
- Sagn, myter og selvforståelse – se s. 15 **Varighed 1 time**
- Myten om Aningaak og Maliina – se s. 16 **Varighed 2 timer**
- Sagnet om Kaassassuk – se s. 20
- Inuk Uummarit – Menneske vågn op! – se s. 24 **Varighed 1-2 timer**
- Lav en koncertplakat til Sound of the Damned – se s. 28 **Varighed 1-2 timer**

Forløbet kan bruges både før og efter koncerten.

Forslag til tekster til pensum – se s. 14

MUSIK (VALGFAG)

2 timer

Materialet beskæftiger sig med dødsmetal som genre, og eleverne får genretræk og et kortfattet historisk og genretypisk rids. Eleverne forsøger sig med formanlyse af et af gruppens numre, og de udfylder forventnings- og oplevelseskort med opfølgende klassesamtale.

- Til musikk læreren – se s. 32.
- Dødsmetal som genre – se s. 33.
- Formanalyse – se s. 35.
- Forventnings- og oplevelseskort – se s. 37.

**OBLIGATORISK
FORBEREDELSE**

OBLIGATORISK FORBEREDELSE

- Mød Pani og Sebastian Enequist fra Sound of the Damned. Pani og Sebastian svarer på nogle spørgsmål, som vedrører bl.a. deres band, deres musik og deres kultur.

Præsentationsvideo

- Sound of the Damned er dygtige performere og ser det som vigtigt at drage publikum med ind i deres univers, og bl.a. derfor bruger de makeup på scenen. Makeuppen betyder ikke noget i sig selv, men de ser det som en del af deres performance, fordi de vil give publikum en fed oplevelse. Bandet kan nogle gange føle, at makeuppen kan være en form for maske. Med makeup er de ikke længere bare deres hverdags-jeg, men bliver performere og musikere, der går på scenen og leverer en sej optræden. Så mens de lægger makeup, gør de sig også mentalt klar til at gå på scenen. Når de har makeup på, ved de, at nu skal de snart optræde. De er sammen, mens de lægger makeup og snakker om, at de skal optræde og får nerverne på plads.
- Under deres performance tager de inspiration fra 'uaajeernej', som er grønlandsk maskedans. Find links om uaajeernej på nettet, og bliv klogere på begrebet.

Sound of the Damned – Behind the Scenes

- Lyt også til nummeret 'Inuk Uummarit'. Senere kommer I til både at beskæftige jer med teksten (i materialets danskdel) og musikken (i materialets musikdel) af nummeret.

LYT TIL NUMMERET HER

bit.ly/4q2KWkx

Foto: Presse

DET GRØNLANDSKE SPROG

Grønlandsk er grønlændernes sprog og hedder 'kalaallisut'.

Grønlandsk tales af ca. 50.000 mennesker i Grønland og ca. 20.000 mennesker i Danmark og er i den eskimoisk-aleutiske sprogfamilie, der tales i hele det arktiske område.

Der findes tre hoveddialekter på grønlandsk, nemlig nordgrønlandsk, vestgrønlandsk og østgrønlandsk. De tre dialekter er næsten lige så forskellige som dansk, norsk og svensk.

Grønlandsk er et 'polysyntetisk' sprog. Det betyder, at man har roden/stammen af et ord, og alt efter hvad man skal bruge ordet til, putter man forskellige endelser og tilhæng på. Det betyder, at ordene kan blive virkelig lange.

Er dette grønlandske ord verdens længste?

Nalunaarasuartaatilioqateeraliorfinnialik-kersaatiginialikkersaatilillaranatagoorunarsuarooq

Det er 94 bogstaver langt og betyder "Endnu en gang forsøgte de at bygge en kæmpe radiostation, men det var tilsyneladende stadig kun på tegnebrættet."

Grønlandsk er et meget lille sprog, som ikke undgår kontakt med omverdenen og påvirkninger udefra via globalisering. Derfor har der i Grønland været fokus på sprogbeskyttelse og debat om sprogets status i forhold til andre sprog.

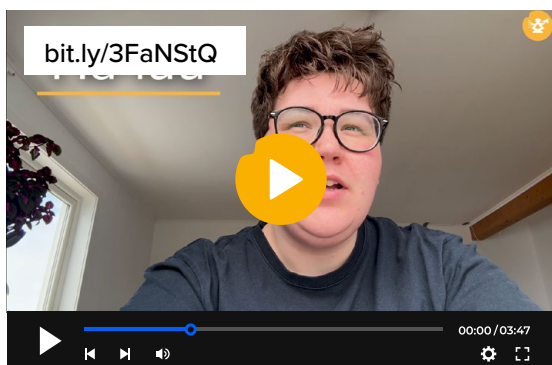
UDTALE-HINTS

- to ens vokaler giver lang vokallyd
- to l'er giver 'læsp'
- k udtales g
- t udtales d
- p udtales b
- g udtales j-agtigt
- r udtales dybt nede i halsen
- q lukkelyd dybt nede i halsen

Hvis I er nysgerrige, kan I lytte til flere grønlandske ord og udtryk her: bit.ly/4kLwond

GRØNLANDSK VIDEO-ORDBOG

- Se videoen, hvor Laura, Pani, Sebastian og Angunnguaq udtaler nogle grønlandske ord, som I måske kan bruge ved koncerten. Gå fx sammen to og to, og hjælp hinanden med udtalen.

Laura Lennert Jensen er en udøvende grønlandsk musiker og spiller i forskellige bands. Udover det, arbejder de også for Arctic Sounds – med både festivalen og deres management. Arctic Sounds er Grønlands største musikfestival, hvor der er fokus på grønlandsk, nordisk og inuitmusik.

Angunnguaq Larsen er rockmusiker (guitarist i bl.a. Kimia) og meget kendt skuespiller fra spillefilmen 'Anori', den nordiske serie 'Tynd is', fra DR's 'Borgen', hvor han spillede Grønlands landsstyreformand, fra den Oscar-nomimerede kortfilm 'Ivalu' og ikke mindst i HBO-serien 'True Detective'

Foto: Presse

PODCAST OM DET GRØNLANDSKE SPROG

Podcasten, I kan høre her, handler om, at nogle mennesker har flere end et sprog helt fra fødslen. I dette tilfælde grønlandsk og dansk, hvilket er to meget forskellige sprog.

Du har et modersmål, som er det sprog, du har hørt, siden du blev født, og det lagres via nogle sprogområder i venstre hjernehalvdel. Men de sprog, du tilegner dig efter det første leveår, lagres i højre hjernehalvdel. Det vil sige, at man kan risikere at miste evnen til at tale sit modersmål efter en skade i venstre side af hjernen, men stadig kunne reagere på et sprog, man har lært senere i livet (Ann-Elisabeth Knudsen).

Men hvad er ens modersmål, når man har både en grønlandsk og en dansk forælder? Er der mon plads til to modersmål i venstre hjernehalvdel?

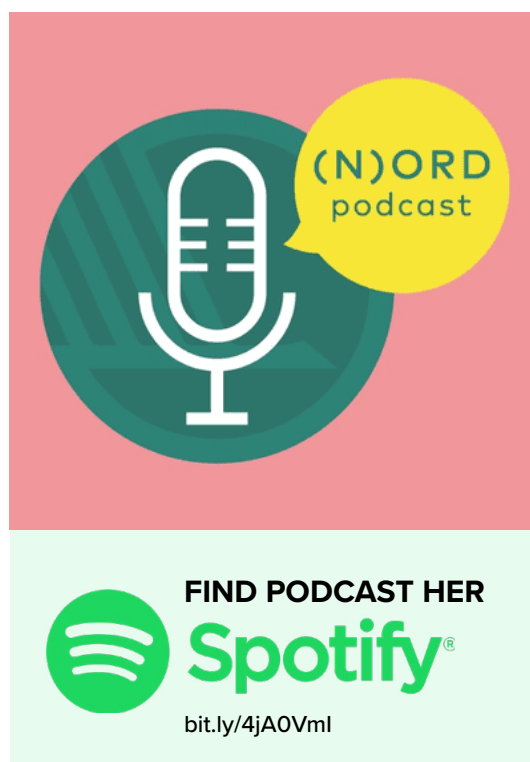
I podcasten hører I seks indbyggere i Sisimiut. De fortæller om modersmål, om dobbeltsprogethed i Grønland, om kropssprog og bud på yndlingsord fra det grønlandske sprog.

Foto: unsplash

Podcasten er optaget på musikfestivalen Arctic Sounds 2024 og er produceret af Nordens Institut i Grønland (NAPA).

De medvirkende er unge fra Serravik, Musikskolen i Sisimiut – Nanna, Iluuna og Apia – samt nogle af folkene bag festivalen: Laura Lennert Jensen, Kimmernaq K. Heilmann og Salik Parbst Frederiksen.

FACTS OM GRØNLAND

- Gå sammen 2 og 2. Læs punkterne herunder, og sammenlign dem med jeres egen hverdag.
- Tal om, på hvilken måde en dansk og en grønlandsk hverdag skiller sig ud fra hinanden.

1. Grønland er verdens største ø, og der bor omkring 56.000 mennesker.
2. Grønland hedder Kalaallit Nunaat på grønlandsk, hvilket betyder 'grønlandernes land'.
3. Det tager cirka fire timer at flyve til Grønland fra Danmark, og tidsforskellen er tre timer, så når klokken er 12 middag i Danmark, er den 9 om morgenen i Grønland.
4. Alle byer i Grønland ligger ude ved kysten, og der bor ingen mennesker på midten. Der er indlandsisen nemlig, og der kan man ikke bo.
5. 'Inuk' betyder 'menneske' på grønlandsk og er også et almindeligt drengenavn. Inuk i flertal er 'inuit', som er betegnelsen for det oprindelige folk. Et almindeligt pigenavn i Grønland er Pipaluk, som betyder 'min fine lille ting'.
6. Grønlands areal er 2.166.000 km². Det er større end Frankrig, Tyskland, Spanien, Storbritannien, Italien, Grækenland, Schweiz og Belgien tilsammen. Find Google Maps frem, og kig på et kort over Grønland i punkt 6-12.
7. Det isfrie område af Grønland er 410.500 km². Det svarer til størrelsen af Norge eller næsten 10 gange Danmarks areal.
8. Grønland udgør 98,0% af det samlede areal af det danske kongerige.
9. De fleste byer ligger på vestkysten, på nær Tasiilaq og Iltoqqortoormiit, som ligger på østkysten.
10. Den nordligste by i Grønland hedder Qaanaaq, og den sydligste by hedder Nanortalik.

Foto: unsplash

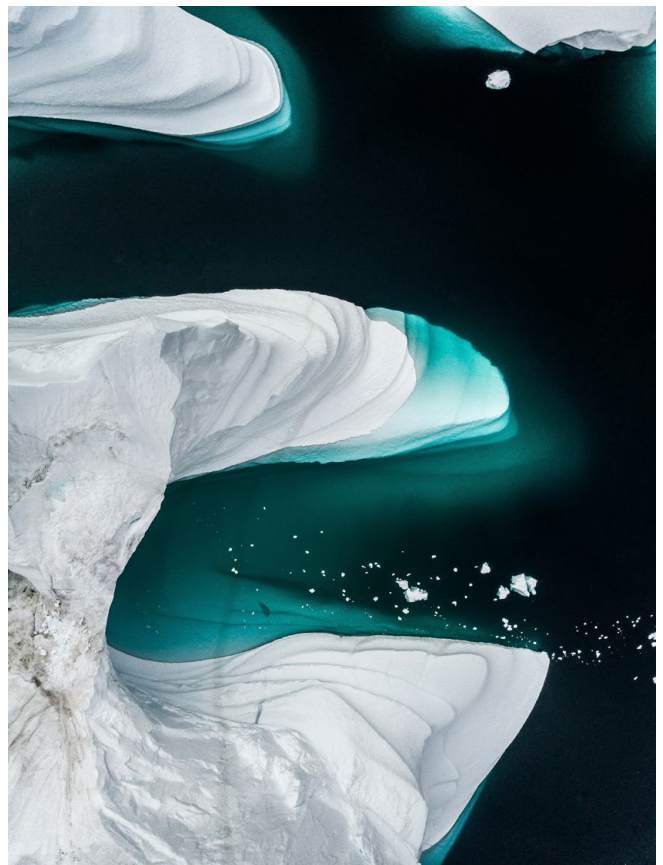
11. De fem største byer i Grønland er:
Nuuk (ca. 19.000 indbyggere)
Sisimiut (ca. 5.600 indbyggere)
Ilulissat (ca. 4.700 indbyggere)
Aasiaat (ca. 3.000 indbyggere)
Qaqortoq (ca. 3.000 indbyggere)

Alle grønlandske stednavne fik danske navne under koloniseringen. Nu er Grønland og resten af verden vendt tilbage til de traditionelle, grønlandske navne.

12. Der findes ingen veje eller tog mellem de forskellige byer i Grønland. Hvis man vil fra en by til en anden, skal man derfor sejle eller flyve.
13. Et udvalg af de største virksomheder i Grønland:
 - Royal Greenland. Statsejet fiskerikoncern, der beskæftiger sig med fangst, forarbejdning og eksport af fisk og skaldyr til det globale marked.
 - KNI. En statsejet detailhandels- og logistikvirksomhed, der driver butikker og brændstofstationer i hele Grønland, især i mindre byer og bygder.
 - Polar Seafood. En af Grønlands største privatejede virksomheder, der beskæftiger sig med fiskeri, forarbejdning og eksport af fisk og skaldyr.
 - Pisiffik. En privat detailhandelskæde med supermarkeder og specialbutikker i Grønlands større byer, der tilbyder dagligvarer, elektronik, møbler og tøj.

FACTS OM GRØNLAND

- Air Greenland. Grønlands nationale flyselskab, der tilbyder passager- og fragtflyvninger internt i Grønland samt til og fra Danmark.
 - Royal Arctic Line. Et statsejet rederi, der har monopol på søfragt til og fra Grønland samt mellem grønlandske byer og bygder.
 - Nukissiorfiit. Statsejet energiselskab, der står for produktion og distribution af elektricitet, vand og varme i Grønland.
14. I den nordlige del af Grønland kan man opleve vintermåneder, hvor solen ikke står op. Til gengæld går solen heller ikke ned i sommermånederne.
15. Grønlands nationaldag er den 21. juni – på årets længste dag. Den fejres typisk med arrangementer, musik og mange steder også sælfangstkonkurrencer, hvor man dyster om, hvem der først kan fange en sæl.
16. Det grønlandske parlament hedder Inatsisartut og er Grønlands folkevalgte forsamling, som svarer til det danske folketing. Der er 31 pladser i Inatsisartut, som blev grundlagt i forbindelse med loven om hjemmestyre den 1. maj 1979.
17. I Grønland kan man ofte opleve nordlys – ‘arsarnerit’ på grønlandsk – som er dansende, grønne bølger på himlen om natten. Fænomenet opstår, fordi solen spreder elektriske partikler ud i rummet og laver forstyrrelser i jordens magnetfelt. Så nordlys er egentlig energirig partikelstråling, som opstår på grund af de magnetiske forstyrrelser.
18. Det oprindelige folk – inuit – troede, at nordlyset var de døde sjæle, og derfor skulle man ikke tale om det, og man skulle undgå at drille nordlyset ved at vinke, fløjte eller synge under det for at undgå at gøre opmærksom på sin tilstedeværelse.

Fotos: unsplash

A large, irregular orange shape, resembling a splash or a stylized drop, is centered on a white background. It has a rounded top and a more jagged, organic bottom edge.

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE
DANSK**

FÆLLES MÅL

Dansk efter 9. klassetrin

KOMPETENCEOMRÅDE OG -MÅL

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Læsning
2. Fremstilling

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst.
2. Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE OG -MÅL

Sammenhæng

Eleven kan sætte tekster ind i sammenhæng.

Eleven har viden om sammenhæng mellem tekst og kontekst.

Fremstilling

Eleven kan fremstille større multimodale produktioner.

Eleven har viden om virkemidler, grafisk design og efterproduktion.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven har kendskab til myter og sagn fra Grønland.
2. Eleven har kendskab til bandet og deres tekstunivers.
3. Eleven kan kreere en koncertplakat med aktiv inddragelse af ny viden.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL DANSKLÆREREN

Foto: Pani Enequist

Sound of the Damned er et ungt, grønlandsk metal-band, som eleverne enten skal møde snart, eller også har de mødt dem til koncert på jeres skole.

Sagn, myter og folkeeventyr har altid været en stor del af enhver kultur. Selvom de er blevet fortalt i vores forfædres tid, virker de som et fundament i dannelsen af en kulturel og national identitet for mennesker forskellige steder i verden, og også i Danmark. Hvor mange gange har vi ikke sunget med på *“... og det er Frejas sal, og det er Frejas sal”* i vores tid? Her er teksten skrevet i 1819, og der optræder en mytisk figur fra den nordiske mytologi, nemlig Freja, som er fra endnu ældre tid.

Sagn og myter er en vigtig del af den grønlandske kultur. Selv den dag i dag føler mange grønlændere, at forfædrenes fortællinger er med til at danne et kulturelt fællesskab, som er vigtigt for deres selvforståelse og nationale identitet.

Den danske kolonisering af Grønland fandt sted tilbage i 1721, og her havde den dansk-norske præst, Hans Egede, en førende rolle i indsatsen med at nedlægge den oprindelige grønlandske inuit-religion og få det

oprindelige folk omvendt til at blive kristne, fordi det daværende danske styre mente, det var den rigtige måde at leve på. Så sent som i 1950'erne og 1960'erne oplevede grønlandske børn at blive sendt til Danmark for at lære dansk og at være danske, hvorefter de blev sendt retur til Grønland, hvor de kunne være med til at vise deres forældre og de ældre grønlændere, hvordan man skulle leve for at være en ægte dansker. Alt dette var med til at give en oplevelse af at blive undertrykt i eget land, og mange grønlændere oplever, at det har givet fatale konsekvenser og følelsen af at få fjernet deres identiteter.

Vi er nu i en brydningstid, hvor vi oplever, at flere og flere grønlændere siger fra og søger tilbage til deres gamle rødder, til deres forfædres fortællinger og skikke for derigennem at finde et fællesskab og en samhørighed af, hvad der oprindeligt var med til at skabe dem som nation og grønlændere.

Det vil I også opleve i flere af bandets tekster, hvori der er flere referencer til de gamle fortællinger og forskellige sagnfigurer.

TIL DANSKLÆREREN

Om materialet

Dette materiale tager netop udgangspunkt i gamle sagn og myter fra Grønland. Genrerne i sig selv er tæt beslægtet med folkeeventyr. Derfor bliver der lagt op til, at eleverne skal læse eller lytte til myten om 'Aningaaq og Maliina' og sagnet om 'Kaassassuk', som de efterfølgende skal arbejde analytisk med. Begge fortællinger er gengivet med tekst og som lydfiler, hvor fortællingerne bliver læst op af Laura Lennert Jensen. Lydfilerne med oplæsning findes på s. 17 og 20.

Herefter skal de læse en af bandets sangtekster, hvori der er tydelige referencer til flere sagnfigurer. Sangteksten er både givet i den oprindelige form på grønlandsk og med en dansk oversættelse, som er oversat af Laura Lennert Jensen.

Afslutningsvis er der givet en kreativ opgave, hvor eleverne på baggrund af den nye viden, de har fået, skal designe en koncertplakat til bandet ved hjælp af programmet Al via 'Padlet', som ligger på Skoletube.

Danskfaglige områder, som materialet kommer igennem:

Skønlitteratur	
Folkeeventyr	Fortællingen om Aningaaq og Maliina (1,5 ns)
	Kaassassuk (2.5 ns)
Sangtekst	Inuk Uummarit (0,7 ns)

Teksterne og sangteksten*, som berøres i dette materiale, kan med fordel bruges som opgivelser og fordybelsesområder til eksamen.

*I materialet findes sangteksten på grønlandsk og i en dansk oversættelse. Da det er en autoriseret oversættelse af sangteksten fra grønlandsk til dansk, kan den bruges til pensumopgivelser til eksamen.

Bemærk, at koncerten foregår på engelsk.

Foto: Birte Olsen

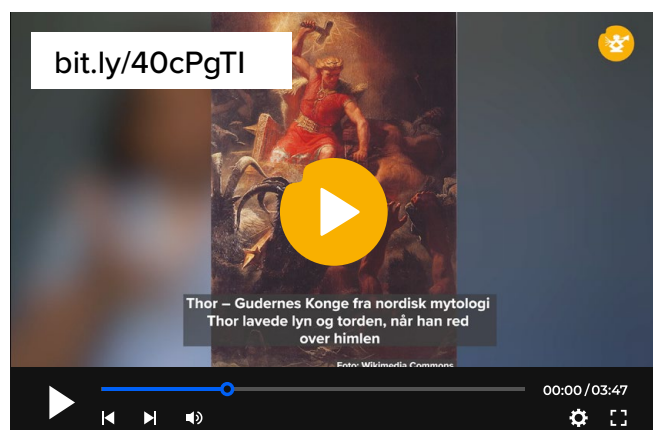
Laura Lennert Jensen er en udøvende grønlandsk musiker og spiller i forskellige bands. Udover det arbejder de også for Arctic Sounds – med både festivalen og deres management. Arctic Sounds er Grønlands største musikfestival, hvor der er fokus på grønlandsk, nordisk og inuitmusik.

Stor tak til Laura Lennert Jensen for at have været en stor hjælp og sparringspartner i udarbejdeslen af dette materiale.

SAGN, MYTER OG SELVFORSTÅELSE

Se videoen 'Sagn, myter og selvforståelse' fælles i klassen.

Svar herefter på spørgsmålene, når I har set videoen.

Snak sammen 2 og 2:

- Hvilke nye ting har du lært om Grønland efter at have set videoen?
- Hvilke myter og sagn kender du? Det kan både være fra den nordiske mytologi eller fra andre steder i verden?
- Hvor kender du dem fra? (Har du læst nogle selv, har du fået fortalt dem som barn osv.)
- Er der en myte eller et sagn, som du husker mest, eller som har gjort et stort indtryk på dig? Hvorfor har det det?
- Er der ting i din hverdag, som du kan genkende fra myter og sagn. (F.eks. navne, bynavne, traditioner osv.) Hvis ja, hvilke?
- Synes du myter og sagn er vigtige i nutiden? Hvorfor?
- Skal vi modernisere fortællingerne, så de bliver nemmere at forstå og forholde sig til?
- Skal vi f.eks. ændre teksten i nationalsangen fra "... og det er Frejas sal, og det er Frejas sal" til "og det er kærlighedens land, og det er frugtbarhedens land"? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Del jeres svar i klassen.

Foto: Presse

DET GRØNLANDSKE SAGN- OG MYTOLOGISKE UNIVERS

Foto: wiki commons

Genrerne 'sagn' og 'myter' er tæt beslægtet med folkeeventyr, og i dette materiale skal du arbejde med sagn og myter fra Grønland.

Den gamle grønlandske inuit-religion består af et utal af mytiske væsener og sagnomspundne figurer. De har hver især en vigtig rolle at spille for at skabe balance i universet.

Heldigvis blev disse myter skrevet ned på et tidspunkt, og derfor er de tilgængelige for os i dag.

- Forneden er der givet både tekster og lydfiler til en myte og et sagn. Lyt og læs til fortællingerne, og løs derefter de stillede opgaver på s. 23.

Hvad er forskellen på sagn og myter?

Myter er fortællinger, som handler om guder, der bor et andet sted, som vi ikke kan se, eller som kun særlige kan få adgang til. Myterne handler som regel om, hvordan verden, dagen, natten og andre 'uforklarlige ting' opstod.

Sagn tager udgangspunkt i mennesker, som bor på jorden, men som ofte får nogle særlige kræfter eller udfører store bedrifter – og gerne med hjælp fra guderne.

MYTEN OM ANINGGAAQ OG MALIINA

Solen og månen har altid fascineret mennesket. F.eks. tilbad de gamle egyptere solen som gud, og i oldtidens Italien var månen en gudinde ved navn Luna. Også i Grønland findes der en spændende fortælling om solen og månen. Og til forskel fra mange andre landes myter, hvor solen ofte var repræsenteret ved en mandlig figur og månen ved en kvindelig, er det omvendt i den grønlandske version.

Foto: Birte Olsen

Laura Lennart Jensen er en udøvende grønlandsk musiker og spiller i forskellige bands. Udover det, arbejder de også for Arctic Sounds – med både festivalen og i deres management. Arctic Sound er Grønlands største musikfestival, hvor der er fokus på grønlandsk, nordisk og inuitmusik.

- **Lyt til Laura Lennart Jensen læse myten højt om Aninggaaq og Maliina.**
Følg med i teksten de kommende sider.

LYT TIL NUMMERET HER

bit.ly/4q2KWkx

Illustration: Maria Kreutzmann

MYTEN OM ANINGAAQ OG MALIINA

Illustration: Maria Kreutzmann

“Dette er oprindelsesmyten om månen, Aningaaq, og solen, Maliina. Den fortæller historien om, hvordan månen og solen opstod, og hvorfor de aldrig mødes på himlen.

Før Aningaaq og Maliina blev til månen og solen, var de mennesker. De var bror og søster, som levede på en boplads sammen med en masse andre mennesker. Om vinteren boede de i et fælleshus sammen med resten af bopladsen, og om sommeren rejste de efter fangstdyrene. Det hændte, at der engang imellem kom udefrakommende til bopladsen, og når det skete, legede de alle ‘qaminngaarneq’ – lampeslukningsleg. I denne leg slukkede man alle lamper, så der blev helt mørkt, og alle, der deltog i legen, fandt en tilfældig person i mørket, som de havde sex med.

Under disse lampeslukningslege lagde Maliina mærke til, at den samme mand altid kom til hende og elskede med hende, men da der altid var mørkt, kunne hun ikke finde ud af, hvem den mystiske mand var.

En nat, da han atter lå hos hende, smurte hun noget sod på hans arm for at kunne genkende ham igen om morgenen. Da lamperne blev tændt, opdagede hun til sin forfærdelse, at det var hendes egen bror, Aningaaq, som havde elsket med hende. Hun blev så arrig, at hun tog en kniv, skar sit ene bryst af, smed det efter ham og sagde: ”Når du nu kan se, at jeg smager så godt, hvorfor tager du så ikke bare resten af mig?”

Hun tog en kæp, bandt tørret mos på den, dypede den i noget tranolie og løb væk. Af ren skam

MYTEN OM ANINGAAQ OG MALIINA

løb hun så hurtigt, hun kunne, ud af fælleshuset. Hun løb så hurtigt, at hun til sidst steg til vejrs. Aningaaq tændte også en fakkel og løb efter hende, og han steg også til vejrs, men på vejen gik hans fakkel ud, så der kun var en lille glød tilbage.

Det siges, at Aningaaq stadig løber efter sin søster på himmelen uden nogensinde at kunne nå hende. Det siges, at han løber så hurtigt efter sin søster, at han svinder ind og bliver mindre og mindre. Men når der er nymåne, og man ikke kan se månen, gemmer han sig og spiser og fylder sig med energi, så han kan løbe efter hende igen. Maliina, solen, er lys og varm, fordi der stadig er ild i hendes fakkel, og Aningaaq, månen, er kold og mørk, fordi hans fakkel kun er en lille glød.”

Illustration: Maria Kreutzmann

SAGNET OM KAASSASSUK

Sagnfigurer er også en del af de gamle fortællinger. Her fortælles om mennesker, som på en eller anden måde opnår guddommelige kræfter og udfører mirakuløse handlinger. Et godt eksempel er Herkules, som vi kender fra den græske mytologi, der var enormt stærk og udførte store heroiske bedrifter.

En elsket figur fra den grønlandske sagnverden er Kaassassuk – fortællingen om ham er højt skattet af mange grønlandere.

- Lyt til Laura Lennert Jensen læse fortællingen om Kaassassuk

LYT TIL NUMMERET HER

bit.ly/4q2KWkx

“Der var engang en mand og en kone, hvis børn døde kort efter fødslen. Men heldigvis fik de en søn, som forblev levende, og de kaldte ham Kaassassuk. Desværre var han en uheldig dreng. Hans forældre blev meget syge begge to og døde kort tid efter hinanden – og Kaassassuk blev meget tidligt forældreløs. Kaassassuk blev derefter taget i pleje i forskellige familier, men han kunne ikke holde maden i sig og var meget lille og blev derfor flyttet fra familie til familie.

Fordi Kaassassuk var så lille, blev han set ned på af de andre fra bopladsen, og de gav ham kun stykker med meget lidt kød på. Han var altid den sidste, der kom ind i husgangen, når der var mad, og han gav sig til at vente ved det sidste høje trin ind til huset, fordi han ikke kunne komme op selv. Så kappedes mændene om at hjælpe ham op, og de løftede ham op i næseborene, så Kaassassuks næsebor blev kæmpe store.

Kun en gammel mand hjalp ham og gav ham en kniv, så han kunne spise sin mad. Til sidst forbarmede en gammel kone sig over ham og tog ham i pleje. Selvom de to ældre mennesker passede på Kaassassuk, blev han drillet og mobbet af de andre på bopladsen.

En dag sagde den gamle kone til Kaassassuk, at han skulle gå ud i fjeldet og finde Pissap Inua – kraftens herre. Han var den eneste, som kunne give ham kraft og styrke til at blive stærk. Inden Kaassassuk begav sig afsted, fortalte den gamle mand ham, at så snart han mødte Pissap Inua, skulle han tre gange råbe: ”Pissap Inua, kom til mig, Pissap Inua, kom til mig, Pissap Inua, kom til mig!”

SAGNET OM KAASSASSUK

Kaassassuk begav sig afsted helt alene på den lange rejse og nåede langt om længe sin destination. Pissap Inuaa – Kraftens Herre, som har en rævelignende krop og ansigt som en ældre vis mand, viste sig for ham. Kaassassuk huskede, hvad den gamle mand havde fortalt ham, og råbte: "Pissap Inua, kom til mig, Pissap Inua, kom til mig, Pissap Inua, kom til mig!" Da Pissap Inua spurgte, hvad Kaassassuk gerne ville have, skyndte han sig at sige, at han ønskede styrke. Pissap Inua tog fat i Kaassassuk med sin hale og slyngede ham rundt i halen. Hver gang fløj der legetøj ud fra Kaassassuk, og tredje gang var han så stærk, at han kunne løfte en kampesten.

Han gik tilbage til bopladsen, men holdt sine nye kræfter hemmelige, og de andre på bopladsen behandlede ham lige så dårligt, som de altid havde gjort. Men det rørte ikke Kaassassuk længere. En dag, da det var blevet vinter, opdagede menneskene på bopladsen, at der var tre store isbjørne lige uden for bopladsen. De følte sig truede og vidste ikke, hvad de skulle gøre. Uden et ord gav Kaassassuk sig til at gå mod bjørnene, og han overvandt alle tre isbjørne med sine bare næver, mens resten af bopladsen så til.

Alle kiggede måbende, for der var ingen, der vidste, hvor stærk Kaassassuk var blevet, efter han kom hjem fra sin færd. Da han vendte tilbage til bopladsen, blev han hyldet som en stor helt.

Og om aftenen, hvor alle sad rundt om bålet, blev han inviteret til at være med. De andre gav ham god mad, de behandlede ham godt, og der var ingen drillerier den aften. Men Kaassassuk var ikke helt glad. Jo mere han tænkte, jo mere kom han i tanke om, hvor ondskabsfuldt de andre havde behandlet ham som barn. Han blev så rasende, at han hævnede sig og slog alle andre ihjel, bortset fra de to ældre mennesker, som havde taget sig af ham.

I noget tid levede Kaassassuk alene på sin boplads sammen med den gamle mand og den gamle kone. En dag hørte han om en anden boplads, hvor der angiveligt boede en mand, der var endnu stærkere end ham selv. Kaassassuk ville udfordre ham, og dermed ønskede han at være den stærkeste person nogensinde. Han satte sig i sin qajaq og roede hen til

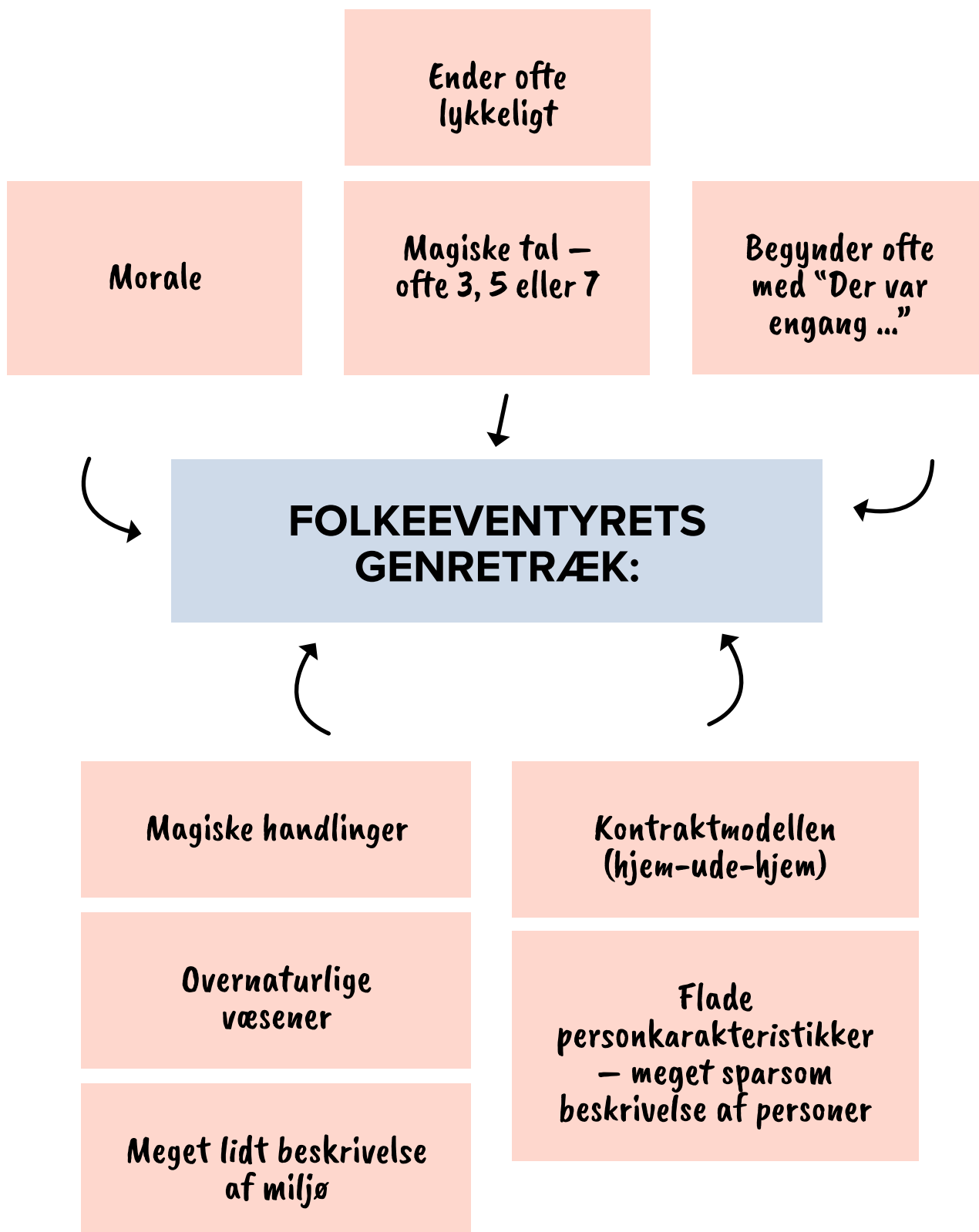

bopladsen for at udfordre den stærke mand. Da han kom hen til bopladsen og fandt den mand, han var kommet efter, gik han direkte til angreb på ham. Men med et snu tag og uden noget besvær løftede den stærke mand Kaassassuk og smed ham i søen og ydmygede Kaassassuk foran alle andre på bopladsen. Kaassassuk måtte erkende, at han havde mødt sin overmand."

Illustrationerne i fortællingen af Kaassassuk er malet af den grønlandske kunstner Jakob Danielsen, som levede fra 1888-1938.

SAGN OG MYTER

Sagn og myter er begge to genrer, som er tæt beslægtet med folkeeventyret.

SAGN OG MYTER

Foto: Grey Geezer

Kilde: de.wikipedia.org/wiki/Datei:Kaassassuk-Sculpture-2.jpg

- Arbejd sammen 2 og 2, og løs opgaverne herunder.

Opret et dokument på din computer, kopier spørgsmålene derover og skriv svarene.

- Hvilke genretæk kan du genkende fra de fortællinger, som du har læst eller lyttet til? Se genretæk for folkeeventyr på s. 22. Find eksemplerne i de to tekster, og skriv dem ned i dokumentet.
- Ofte har folkeeventyr en lykkelig slutning, hvor hovedpersonen sejrer, og mange gange ender fortællingen med: "Han fik prinsessen og det halve kongerige, og de levede lykkeligt til deres dages ende". Hvordan er slutningen på fortællingen om Kaassassuk?
- Foran Grønlands Selvstyres bygninger, i hovedstaden Nuuk, der er en stor statue af Kaassassuk, som bliver slynget rundt i Pissap Inuas hale (se billedet for oven på siden). Det er en tradition i Nuuk, at nyudklækkede studenter danser rundt om statuen, når de har fået deres studenterhuer. Det gør de, fordi de mener, at fortællingen om

Kaassassuk har en vigtig morale, som er ligeså vigtig i dag, som dengang historien blev til. Hvad tror du, den morale er? Og er du enig i, at moralen også er vigtig i dag? Begrund dit svar.

- Kender du til andre fortællinger, som minder om fortællingen om Kaassassuk? Det kan være fortællinger fra Danmark eller andre steder i verden.
- Hvorfor tror du, at der er så mange grønlandere, som holder så meget af fortællingen om Kaassassuk?
- Hvad synes du om fortællingen om Kaassassuk og hvorfor?

Find mere hjælp til analyse af folkeeventyr her: indidansk.dk/eventyr

INUK UUMMARIT – MENNESKE VÅGN OP!

Foto: Presse

En af de sange, som Sound of the Damned har på deres sætliste til skolekoncerterne, er 'Inuk Uummarit', som betyder 'Menneske vågn op!' I sangen ses det, hvordan bandet laver tydelige referencer til de gamle myte- og sagnfigurer, som I har hørt om i forrige opgave.

Arbejd sammen 2 og 2, og læs sangteksten. Læg mærke til, at den både er givet på grønlandsk og med en dansk oversættelse.

Klik her, og lyt til sangen:

LYT TIL NUMMERET HER

bit.ly/4q2KWkx

INUK UUMMARIT – MENNESKE VÅGN OP!

Inuk egeerit sumiippit?

Siuaasatta ileqqui tammararnikut
Ilisarnaatigut tammarartut
Upperinikuusat qallerneqarnikut
Inuk uummarit, inuk uummarit

Naak **angakkoq** sumiippit
Ameerluta nungulerpaatigut
Aningaag naak aqquissarput
Taartumi nikissinnaajunnaaqqavugut
Pissaap inua naak nunatta tarnia
Inuk uummarit

Naak inuit nunaat
Avissaartilluta nunasiaraatigut
Immikkoortilluta atsersoraatigut
Toornagut ikiortigut
Ajortorsuartut isigineqalerlutik
Kinaassuserput kanngusaarneqarluni

Nunarput imaannaanngitsoq
Kiinnagut kakiornillik
Nutsagut takisuut
Pisattagullu pinngortitameersut
Ilisarnaatigut immikkuullarissut
Nuna pigineqarsinnaanngitsoq
Avatangiisit atornerlunnagit

Naak inuit nunaat
Avissaartilluta nunasiaraatigut
Immikkoortilluta atsersoraatigut
Toornagut ikiortigut
Ajortorsuartut isigineqalerlutik
Kinaassuserput kanngusaarneqarluni

Inuit immitsinnut nassaarisa
Piniartorsuit nerisikkaatigut
Arnartagut siunissarput qaamasuutikkaat
Meeqqagut nangitsisussat
Tulluusimaarutissagut amerlaqaat
Qaa ileqqugut tigoqqitsigit
Utertitsigit!

Menneske/inuk vågn op, hvor er du?

Vores forfædres traditioner er forsvundet
Vores kendetegn er forsvundet
Vores tro er udskiftet
Menneske/inuk vågn op, menneske/inuk vågn op

Åndemaner, hvor er du?
De flår os og udrydder os
Måne, hvor er vores vej?
Vi står stille i mørket
Kraftens Herre, hvor er vores lands sjæl?
Menneske/inuk vågn op

Hvor er Inuit/menneskenes land?
De skiller os og koloniserer os
De isolerer os og giver os navne
Vores hjælpeånder hjælp os
De bliver anset som onde
Og vores identitet bliver nedværdiget

Vores mægtige land
Vores tatoverede ansigter
Vores lange hår
Vores træk fra naturen
Vores særlige kendetegn
Land der aldrig kan ejes
Misbrug ikke miljøet

Hvor er Inuit/menneskenes land?
De skiller os og koloniserer os
De isolerer os og giver os navne
Vores hjælpeånder hjælp os
De bliver anset som onde
Og vores identitet bliver nedværdiget

Inuit/mennesker lad os finde hinanden
Fangerne giver os mad
Kvinderne gør fremtiden lys
Vores børn skal overtage
Vi har mange ting at være stolte af
Kom nu, lad os tage vores skikke tilbage
Lad os bringe dem tilbage!

Teksten er oversat af Laura Lennert Jensen, Arctic Sounds, 2025

INUK UUMMARIT – MENNESKE VÅGN OP!

Ordliste

Inuk: Et menneske - **Inuit:** (flertal) Mennesker

Åndemaner – angakkoq: En person, som var bindeleddet mellem menneskene og guder-nes verdener. Vedkommende kunne igennem trance få kontakt til den anden verden.

Måne – Aningaag: Kendt fra myten om solen og månen, som er søskende.

Kraftens herre – Pissaap Inua: En sagnfigur med ulvekrop og menneskeansigt – også kendt fra fortællingen om Kaassassuk.

Billede af Maria Kreutzmann

Vores Hjelpeånder – Toornagut: Åndemane-ren hidkaldte hjelpeånderne til at guide og lede vedkommendes ånderejser. På billedet kan ses den store hjelpeånd **Toornaarsuuk**.

Find mere hjælp til
analyse af folke-
eventyr her:

[indidansk.dk/analyse-
hjul/lyrik/](http://indidansk.dk/analyse-hjul/lyrik/)

Illustration: Maria Kreutzmann

- Svar på følgende spørgsmål, efter I har læst teksten. Opret et fælles dokument på jeres computere, kopier spørgsmålene derved og skriv svarene.

- Hvordan er tekstens komposition?
- Hvad handler teksten om? Hvorfor mener I det?
- Hvordan er stemningen i teksten? Find ord og beskrivelser til at understøtte jeres udsagn.
- Hvilken fortællersynsvinkel er brugt? Find eksempler.
- Hvordan bliver sproglige virkemidler brugt i denne sang? Find eksempler.
- Hvordan passer stemningen i teksten overens med stemningen i musikken? Hvorfor mener I det?
- Bandet synger om et 'De'. Hvem bliver der refereret til?
- I 2. strofe bliver der nævnt åndemaner, Måne og Kraftens Herre. Hvorfor henvender bandet sig til dem, i stedet for at henvende sig til politikerne, kongehuset og styresystemet?
- I sidste strofe bliver kvinderne nævnt. Hvilken rolle får de i sangen, og hvad skal de være med til?
- Hvad er budskabet i denne sang? Hvorfor mener I det? Find eksempler i teksten til at understøtte jeres udsagn.
- Hvem er modtagerne af denne tekst? Hvorfor mener I det?
- Hvad er jeres mening om sangen? Hvorfor?

LAV EN KONCERTPLAKAT TIL SOUND OF THE DAMNED

I denne opgave skal du ved hjælp af den viden, du har fået i de to tidligere afsnit, producere en koncertplakat til bandet Sound of the Damned. Følg punkterne en ad gangen.

Punkt 1:

Begynd med at skabe et overblik over den nye viden, du har om Grønland.

Opret et dokument, kopier følgende skema derover og skriv dine svar i felterne for at hjælpe dig selv med at skabe et overblik:

Hvilken ny viden har jeg fået om Grønland efter at have:		
set introduktionsvideo: 'Myter, sagn og selvforståelse'	læst, lyttet og arbejdet med grønlandske fortællinger 'Aningaaq og Maliina' og 'Kaassassuk'	læst, lyttet og arbejdet med bandets nummer 'Inuk Uummarit'

Punkt 2:

Hvad er en god koncertplakat? Hvad skal der være på?

- Bandets navn skal fremtræde tydeligt.
- Husk at inddrage relevante oplysninger (sted, tid og andet).
- Både bandnavn og relevante oplysninger skal være letlæselige.
- Brug illustrationer, som tiltrækker, men også understøtter bandets musikstil.
- Overvej farvevalg.

Punkt 3:

Lav din koncertplakat

- Du skal skabe en plakat ved hjælp af AI.
- Du skal arbejde i Padlet, som du kan finde på Skoletube, og derefter skal du bruge 'Photopea' på Skoletube til at redigere din plakat med den ønskede tekst og titel.
- Du skal aktivt bruge elementer af den nye viden, du har fået gennem arbejdet med de tidligere opgaver i dette forløb.
- Du skal bruge din nye viden om Grønland og om bandet til at lave en god og fyldestgørende prompt.

LAV EN KONCERTPLAKAT TIL SOUND OF THE DAMNED – FORTSAT

Punkt 4:

Sådan skriver du en god prompt:

1. Skriv din prompt i feltet.
2. Vær obs på, om du har fået alle de nødvendige informationer med på din plakat. Tjek feltet 'En god koncertplakats indhold', se s. 26.
3. Afprøv og tilret din prompt, så Padlet foreslår forskellige versioner af en koncertplakat. (Se eksemplerne på nogle detaljerede prompt-tekster forneden, som du kan bruge som inspiration).
4. Udvælg en plakat, som du synes om, og download den.
5. Brug 'Photopea' fra Skoletube til at redigere dit billede og indsætte bandnavn og andre relevante oplysninger. (På linket kan du finde gode instruktionsvideoer om, hvordan man nemt kan arbejde i Photopea. skoletubeguide.dk/photopea-tekst)
6. Afslut forløbet med, at alle i klassen præsenterer deres koncertplakater og deres prompts for resten af klassen.

Hvordan laver man en god prompt?

Det er vigtigt, at du husker at 'fodre' prompten med så mange informationer som muligt for at få det allerbedste resultat. Se eksemplerne herunder, hvor du kan få nogle ideer til, hvordan man skriver og justerer en god prompt.

I eksemplerne herunder er der givet bud på forskellige prompts til en plakat til en 9. klasses årlige musical, hvor de skal spille 'Den Lille Havfrue'.

- Eksempel på en meget simpel prompt og Padlets forslag:

Lav et billede, hvor der er en havfrue på, som er under vandet.

+ Deep Research Canvas

- Eksempel på en detaljeret prompt og Padlets forslag:

Lav et billede. Der skal være en havfrue på, som er under vandet. Hun er omringet af store farverige fisk. I baggrunden er der et stort slot under vandet. Der kommer lys ned fra oven. Havfruen har rød hale og blå hår. Hun holder en stor konkylie, som er guldfarvet. Til højre i forgrunden er der en stor blæksprutte, som holder en stor trefork. Til venstre i forgrunden er der en stor åben skattekiste, som er fyldt med guldmonter. Der ligger et skelet ovenpå skattekisten. Der er mange koraller på havbunden.

+ Deep Research Canvas

LAV EN KONCERTPLAKAT TIL SOUND OF THE DAMNED – FORTSAT

- Afprøv at lave forskellige små justeringer i din prompt-tekst, for at få nogle forskellige udtryk i billederne. Her er et eksempel på en tekst, som er blevet justeret lidt og Padlets forslag:
- Et eksempel på en færdigredigeret plakat i programmet Photopea:

Lav et billede. Der skal være en havfrue på, som er under vandet. Hun er omringet af store farverige fisk. I baggrunden er der et stort slot under vandet. Der kommer lys ned fra oven. Havfruen har rød hale og blåt hår. Hun holder en stor konkylie, som er guldfarvet. Til højre i forgrunden er der en stor blæksprutte, som holder en stor trefork. Til venstre i forgrunden er der en stor åben skattekiste, som er fyldt med guldmønter. Der ligger et skelet ovenpå skattekisten. Der er mange koraller på havbunden. Billedet skal være i grålige nuancer, bortset fra havfruen, som skal være i farver. Det skal ligne en børnetegning

- Et andet eksempel med justeringer og Padlets forslag:

Lav et billede. Der skal være en havfrue på, som er under vandet. Hun kigger op mod vandoverfladen, hvor man kan se, at der er et skib over hende. Der er et stort skib på havbunden bagved hende. Man kan se, at der er hajer, som svømmer rundt om skibet. Havfruen har to røde hale og blåt hår. Hun holder en stor konkylie, som er guldfarvet. Til højre i forgrunden er der en stor blæksprutte, som holder en stor trefork. Til venstre i forgrunden er der en stor åben skattekiste, som er fyldt med guldmønter. Der ligger et skelet ovenpå skattekisten. Der er mange koraller på havbunden. Det skal ligne en anime

A large, irregular orange shape with a smooth, organic edge, resembling a drop or a stylized letter 'C'. It is centered on a white background.

**UNDERVISNINGS-
MATERIALE
MUSIK
(VALGFAG)**

FÆLLES MÅL

Musik (valgfag) efter 8. klassetrin

KOMPETENCEOMRÅDE OG -MÅL

KOMPETENCEOMRÅDE

1. Musikforståelse

KOMPETENCEMÅL

1. Eleven kan forholde sig kvalificeret til musikalsk praksis og musiks betydning.

FÆRDIGHEDS- OG VIDENSOMRÅDE OG -MÅL

Musikoplevelse

Eleven kan forholde sig kvalificeret og nuanceret til musikoplevelser.

Eleven har viden om udtryk og virkemidler i musik.

Musikliv

Eleven kan forholde sig kvalificeret til musikliv i samfundet og i forskellige kulturer.

Eleven har viden om musikliv i samfundet og i forskellige kulturer.

EKSEMPLER PÅ LÆRINGSMÅL

1. Eleven har viden om typiske genretræk i dødsmetal.
2. Eleven kan lave formanalyse af et musiknummer.
3. Eleven kan forventningsafstemme før koncerten og perspektivere sin koncertoplevelse.

BEMÆRK

Ovenstående Fælles Mål er eksemplariske og dækker ikke nødvendigvis hele målgruppen for skolekoncerten. Til gengæld er opgaverne i undervisningsmaterialet enkle at justere i sværhedsgrad og kan tilpasses alle klassetrin i pågældende målgruppe. De udvalgte målpar er med andre ord ikke udtømmende for materialets relevans.

TIL MUSIKLÆREREN

Hvis klassen ikke allerede har lavet den obligatoriske forberedelse, så start med den, se s. 6.

Koncerten

Sound of the Damned er et grønlandsk metalband kendt for deres fusion af dødsmetal og metalcore, kombineret med rå tekster om ungdom, grænser og identitet. Med base i Nuuk, Grønlands hovedstad, har bandet opnået anerkendelse for deres kraftfulde lyd og energiske optrædener både i Grønland og internationalt. Teksterne er på både engelsk og kalaallisut (grønlandsk) og bliver leveret med karakteristisk intensitet af forsanger Sebastian Enequist. En vigtig præsentation af inuit-kulturen gennem ord og musik, som vil styrke elevernes forståelse af og viden om Grønland.

OBS: Koncerten foregår på engelsk.

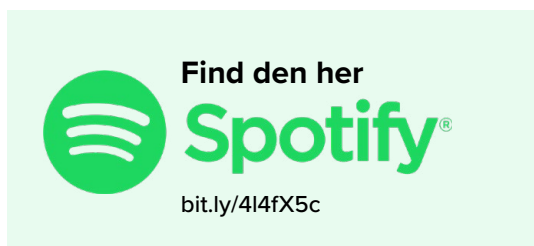
Musikerne er

- Tuka Allarnej Nielsen Lyberth: Trommer
- Hermann Josefsen: Bas
- Magnus Biilmann Trolle: Guitar
- Pani Enequist: Creative director
- Sebastian Enequist: Guitarist og sanger

Undervisningsmaterialet

Undervisningsmaterialet består af 3 dele:

- En tekst om dødsmetal som genre med oplæg til klasesamtale.
- En opgave med formanalyse af et nummer, som Sound of the Damned spiller til koncerten. Nummeret kan i øvrigt høres på streamingtjenester, fx Spotify:

- Se også næste side ang. formanalysen.
- Forventnings- og oplevelseskort, som eleverne arbejder med både før og efter koncerten.

I kan vælge at arbejde med alle tre dele eller vælge, hvilke der er relevante for jer.

Foto: Pani Enequist

DØDSMETAL SOM GENRE

GENREKENDETEGN

Lydbilledet i dødsmetal er ofte kaotisk, hurtigt, brutalt, dystert og mørkt. Ofte er numrene teknisk svære at spille med mange temposkift og en bund af komplekse taktarter. Mange bands gør også brug af 'dissonans', som betyder 'mislyd'.

HVILKE INSTRUMENTER?

En typisk dødsmetal-besætning består af 1 sanger, 2 guitarister, 1 bassist og 1 trommeslager.

I Sound of the Damned lægger Pani et ekstra lag på musikken med trommedans, strubesang og growling.

INSTRUMENTERNES KARAKTERISTIKA

• Vokal

Noget af det mest karakteristiske ved dødsmetal er den dybe og 'growlende' vokal. Sangteksterne er ofte morbide og dystre – krydret med gutturale, mørke brøl. ('Guttural' betyder 'fra struben').

• Guitar

Guitarerne kan være nedstemte og forvrængede, dvs. de kan spille dybere toner end 'normalt', ligesom lyden føres ud gennem forskellige pedaler, der ændrer og forvrænger den.

• Bas

Bassen kan ligesom guitarerne være stemt dybt og spiller med en 'buldrende' lyd.

• Trommer

Trommerne er dominerende og især karakteriseret ved hurtig dobbeltpedal på stortrommen (kan nærmest lyde som et maskingevær) og mange bækkener. Et dødsmetal-trommesæt er ofte meget stort med bl.a. mange bækkener og tammer.

TEMPO

Ofte er dødsmetalnumre hurtige og kaotiske krydret med foruroligende pauser og breaks. Men nogle bands spiller dog også langsomme, monotone og dybe melodier.

Ofte er dødsmetalnumre ret lange – det er ikke unormalt, at et nummer varer 6-7 minutter.

Foto: Presse

TEKSTUNIVERS

Teksterne i dødsmetal er ofte meget brutale og voldelige med inspiration hentet fra bl.a. splatterfilm, okkultisme og satanisme. Ofte finder man også elementer af filosofi og samfundskritik.

Sound of the Damned har videreudviklet tekstuniverset med Panis personlige og reflekterende tekster over kulturelle emner. I deres tekster indgår også elementer fra grønlandske sagn og myter.

Se et eksempel på en af deres tekster – Inuk Uummarit – i dansk materialet, s. 25, og hvis I ikke allerede har lavet analysen af teksten, kan I gøre det nu.

Inuitleg

DØDSMETAL – DEN MØRKE SIDE AF SINDET

'Dødsmetal' er en ekstrem undergenre inden for heavy metal-musik, og 'heavy metal' er en undergenre af 'rock'. Der findes mange genrer inden for metal-musik, bla. 'doom metal', 'nu metal', 'trash metal', 'speed metal', 'pagan metal', 'rap metal' osv. I dødsmetal er den teknisk svære musik båret af forvrængede guitarer og dobbelte stortrommer spillet i et hæsligt og skiftende tempo, ligesom der ofte er et kaotisk lydbillede. Vokalistens rolle er karakteristisk med en særlig 'growlende' sangteknik (det betyder at 'knurre' eller 'brumme').

Fælles for genrerne er, at alle orkestrene beskæftiger sig med den mørke side af sindet. Omdrejningspunktet i sangteksterne og i det kreative udtryk, herunder bandets logo, er ofte ondskab, død, ødelæggelse, djævl, okkultisme, satanisme, melankoli og angst.

Dødsmetalgenren startede som en oprørskultur imod det konforme og normale i samfundet i slutningen af 1980'erne i USA, og teksterne var spækket med ondskab og splattertemaer. I dag er sangteksterne stadig fyldt med ødelæggelse og forbandelse, fordi det er en del af genren, og det skal man huske. Det er bare noget, de leger – og det er jo meget godt at vide, at dødsmetalmusikerne ikke er syge, satanistiske weirdos. Men dødsmetalbandsene tager universet dybt seriøst, da de grimme og svære ting her i livet også skal have et musikalsk udtryk. Sebastian fortæller i videoen 'Presentation' om, hvordan musikken gør det lettere for ham at udtrykke sine følelser.

Som mange andre dødsmetalbands synes Sound of the Damned, at det visuelle udtryk vigtigt for at understøtte musikken og teksterne. Der findes flere eksempler på heavy-bands, hvor man i mange år slet ikke vidste, hvordan bandmedlemmerne så ud. Det visuelle udtryk var stærkere end bandets identitet. Det meget kendte heavy metal-band, Iron Maiden, er et godt eksempel på det. Deres grafiske udtryk, både i logo og cover-art, var så stærkt, at man ikke behøvede at se bandmedlemmerne. I stedet brugte de en maskot som visuelt udtryk og et fedt logo. Maskotten hedder i øvrigt 'Eddie The Head'.

Foto: Presse

FORSLAG TIL KLASSESAMTALE

- Kom med bud på, hvilke fordomme I tror, der eksisterer om dødsmetalgenren og hvorfor.
- Har I forudindtagede holdninger til genren, og hvis ja, hvilke?
- Kan den korte forberedelse her i materialet rykke noget ved jeres fordomme?
- Kender I nogle bands, hvor det visuelle udtryk er vigtigere, end hvordan musikerne ser ud?
- Hvordan er det med teksterne? Kan man høre dem? Hvis nej, hvad kunne løsningen på det problem være?
- Har I fået lyst til at undersøge genren ved fx selv at gå til dødsmetalkoncert?

FORMANALYSE

Nummeret er – helt tro mod dødsmetalgenren – meget kompliceret. Derfor gives herunder en gennemgang af nummeret, så du har mulighed for at hjælpe og lede eleverne på rette spor, når de går i gang med formanalysen. På s. 35 er nogle brikker, som kan klippes ud og bruges, mens analysearbejdet foregår.

Formanalyse - tempo ca. 140 bpm 4/4 - varierer med halvtaktsfornemmelse (alla breve)

Intro – del 1 (groove) – 4 takter

Intro – del 2 (groove + apoggiator guitar) – 4 takter

Intro – del 3 (groove med dobbelt stortromme + apoggiator guitar) – 4 takter

Intro – del 4 (instrumental pre-chorus) – 8 takter

Vers – 8 takter

Bro (pre-chorus) – 8 takter

Vers – 8 takter

Bro (pre-chorus) – 8 takter

Omkvæd – 8+8 takter (16 takter i alt)

C-stykke (Alternativt omkvæd) – 8 + 8 + 8 + 4 + 1 takter (29 takter i alt)

Mellemstykke 1 – 8 takter

Mellemstykke 2 – 8 takter

Mellemstykke 3 – 8 takter

Mellemstykke 1a – 8 takter (med guitar variation)

Mellemstykke 2a – 8 takter + 1 (9 takter i alt)

Solo – 16 takter + 1 (17 takter i alt)

Omkvæd – 8+8 takter (16 takter i alt)

C-stykke (Alternativt omkvæd) – 8 + 8 + 8 + 4 + 2 takter (30 takter i alt)

Outro – 8 takter + Break/SLUT på “2så”-slaget takt 9

Foto: Presse

FORMANALYSE – INUK UUMMARIT

LYT TIL INUK UUMMARIT HER

bit.ly/4q2KWkx

Disse brikker kan klippes ud og bruges, mens analysearbejdet foregår.

Find teksten på s. 25.

Intro 1	Bro	Mellemstykke	Outro
Intro 2	Bro	Solo	
Intro 3	Mellemstykke	Solo	
Intro 4	Mellemstykke	Omkvæd	
Vers	Mellemstykke	Omkvæd	
Vers	Mellemstykke	C-stykke	

FORVENTNINGS- OG OPLEVELSESKORT

LYT TIL NUMMERET HER

bit.ly/4q2KWkx

- FØR KONCERTEN: Skriv dine forventninger til koncerten på kortet, og gem dem til efter koncerten.

FORVENTNINGSKORT 1

Hvad forventer du af koncerten?

FORVENTNINGSKORT 2

Hvad vil du især lægge mærke til?

FORVENTNINGS- OG OPLEVELSESKORT

FORVENTNINGSKORT 3

Regner du med at blive positivt eller negativt overrasket?

FORVENTNINGSKORT 4

Skriv selv:

FORVENTNINGS- OG OPLEVELSESKORT

- EFTER KONCERTEN: Skriv, hvad du oplevede, og hvordan det var at være til dødsmetalkoncert. Tal sammen i klassen om jeres koncertoplevelse, og om jeres forventninger holdt stik.

OPLEVELSESKORT 1

Levede koncerten op til dine forventninger? Hvorfor/hvorfor ikke?

OPLEVELSESKORT 2

Oplevede du noget, du bare slet ikke havde forventet? Hvad?

FORVENTNINGS- OG OPLEVESESKORT

OPLEVESESKORT 3

Var koncerten en bekræftelse af det, du ved om genren 'dødsmetal'? Forklar hvordan.

OPLEVESESKORT 4

Hvordan gav det grønlandske (sprog, udseende m.m.) en ekstra dimension til genren dødsmetal?

**PRAKTISK INFO
OM KONCERTEN**

TIL KONTAKTLÆREREN

KONCERTEN

Sound of the Damned er et grønlandsk metalband kendt for deres fusion af dødsmetal og metalcore, kombineret med rå tekster om ungdom, grænser og identitet. Med base i Nuuk, Grønlands hovedstad, har bandet opnået anerkendelse for deres kraftfulde lyd og energiske optrædener både i Grønland og internationalt. Teksterne er på både engelsk og Kalaallisut (grønlandsk) og bliver leveret med karakteristisk intensitet af forsanger Sebastian Enequist. En vigtig præsentation af inuit-kulturen gennem ord og musik, som vil styrke elevernes forståelse af og viden om Grønland og vores rigsfællesskab.

MUSIKERNE ER

Tuka Allarneq Nielsen Lyberth: Trommer
Hermann Josefsen: Bas
Magnus Biilmann Trolle: Guitar
Pani Enequist: Creative director
Sebastian Enequist: Guitarist og sanger

Foto: Pani Enequist

MUSIK TIL BRUG I FORBEREDELSEN

Findes som links i materialet og på lms.dk.

UNDERVISNINGSMATERIALET

Materialet er udarbejdet til dansk og musik (valgfag) i udskoling.

I dansk materialet arbejder eleverne med to grønlandske fortællinger, de læser og arbejder analytisk med en af bandets tekster og slutter forløbet af med en kreativ opgave, hvor de med hjælp fra AI skal bruge deres nye viden om Grønland og bandet til at lave en koncertplakat til Sound of the Damned.

I musikmaterialet arbejder eleverne med dødsmetal som genre, laver en formanalyse af et af bandets numre og udfylder forventnings- og oplevelseskort.

OBS: Koncerten foregår på engelsk.

Kontaktlæreren bedes videreformidle materialet til de involverede dansk- og musiklærere.

Eventuelle spørgsmål besvares gerne ved henvendelse til LMS på 8619 4570.

Vi ønsker rigtig god fornøjelse med koncerten.

Med venlig hilsen
LMS og Sound Of The Damned

EN GOD KONCERT

Eleverne får den bedste koncertoplevelse, hvis de er forberedt og sidder klar, når koncerten starter.

Snak også med eleverne og dine kollegaer om, hvad det vil sige at være til koncert.

Som lærer bidrager man bedst ved ikke at tysse, men i stedet sætte sig blandt eleverne og dele oplevelsen med dem.

HUSK AT EVALUERE

Efter koncerten bedes I udfylde et evalueringsskema på lms.dk, hvor I også kan læse, hvad musikerne skriver om deres besøg hos jer. I vil modtage en mailpåmindelse om det. Jeres evaluering er vigtig for musikerne samt for LMS' videreudvikling af skolekoncertordningen. Bemærk, at evalueringsskemaet kun kan udfyldes én gang pr. koncert.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Målgruppe:	Udskoling
Medvirkende:	5
Max antal elever:	170
Koncertlængde:	45 minutter
Opstillingstid:	30 minutter
Nedtagningstid:	30 minutter
Hjælpere:	Hvis det er muligt.

Lokale:	En fordel hvis lyset kan dæmpes. Rum med god akustik, fx gymnastiksal. Ikke gennemgangslokale og helst ikke sportshal.
Scene:	Minimum 6 x 8 meter.
Publikum:	Det optimale vil være at publikum står på gulvet, så de kan bevæge sig. Gerne så tæt på bandet som muligt.
Mørklægning:	Gerne, hvis muligt (musikgruppen medbringer selv lys)
Strøm:	Strøm skal kunne drive et PA-anlæg og en mindre LED lysopsætning.
Omlægningsrum:	Ja tak
Forplejning:	Ingen krav, men gerne vand, te, kaffe og hvis muligt lidt brød og frugt.

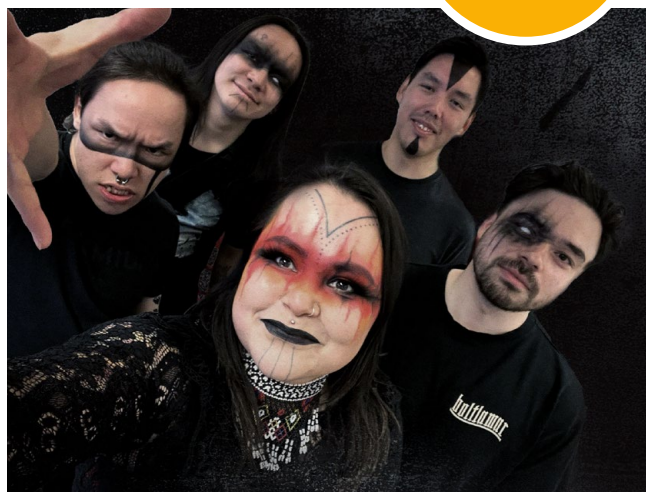

Foto: Pani Enequist

Ved ankomst:	Musikerne henvender sig på kontoret for at blive vist til rette, hvis ikke andet er aftalt.
Orkesterkontakt:	Skolens kontaktlærer bedes tage kontakt med musikerne i god tid inden koncerten for at sikre, at alle aftaler er på plads. Informér fx om særlige parkerings- og tilkørselsforhold eller andre særlige forhold ved afvikling af koncerten.

KONTAKTPERSON

Simon Bekker
Mobil: 2325 6525
E-mail: simbek@gmail.com

SEND MAIL

KONCERT

Foto: Pani Enequist

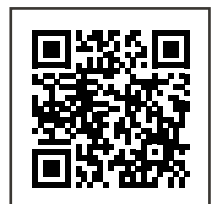
SOUND OF THE DAMNED

KLASSER

STED

TIDSPUNKT

Se vores præsentationsvideo

Levende
Musik i Skolen

